

Nazwa projektu Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie przyjęcia Programu ochrony wód morskich Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Infrastruktury Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Marek Gróbarczyk, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Paweł Pelka, tel. (22) 522-55-77 email: pawel.pelka@mi.gov.pl	Data sporządzenia 29 sierpnia 2023 r. Źródło: art. 161 ust. 11 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478, z późn. zm.) Prawo UE - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) (Dz. Urz. UE L 164 z 25.06.2008, str. 19, z późn. zm.) Nr w wykazie prac RD719
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Obowiązek opracowania programu ochrony wód morskich wynika z przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającej ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej), zwanej dalej „RDSM”, która nakłada na Państwa Członkowskie obowiązek podejmowania niezbędnych działań na rzecz osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu ekologicznego środowiska morskiego (GES) najpóźniej do 2020 r. Osiągnięcie dobrego stanu środowiska wód morskich będzie możliwe dzięki opracowaniu i wdrożeniu strategii morskiej, która jest zbiorem typowych instrumentów ochrony środowiska ukierunkowanych na ochronę środowiska morskiego.

Art. 161 ust. 15 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, zwanej dalej „Prawem wodnym”, przewiduje konieczność dokonania przeglądu programu ochrony wód morskich co 6 lat i w razie potrzeby jego aktualizacji.

Aktualizacja programu ochrony wód morskich, zwana dalej „aPOWM”, została przekazana do uzgodnienia z członkami Rady Ministrów zgodnie z art. 161 ust. 8 Prawa wodnego. Członkowie Rady Ministrów 22 sierpnia 2022 r. ostatecznie zaakceptowali aPOWM. Następnie w zgodności z art. 161 ust. 9 Prawa Wodnego aPOWM został przekazany do Komisji Europejskiej co nastąpiło 7 września 2022 r.

Zgodnie z art. 161 ust. 11 Prawa wodnego dokument jest przyjmowany, jeżeli w terminie 6 miesięcy od dnia jego przedłożenia nie zostanie odrzucony przez Komisję Europejską w całości albo części. Z racji, że aPOWM został zaraportowany 7 września 2022 r., termin na przesłanie stanowiska Komisji Europejskiej minął 7 marca 2023 r. Komisja Europejska nie zgłosiła w tym terminie uwag merytorycznych do aPOWM. Jednocześnie przyjmując przedmiotowy dokument wypełniona zostanie delegacja ustawowa określona w art. 161 ust. 11 Prawa wodnego.

Rozwiązywanym problemem jest niedostateczna ochrona wód Morza Bałtyckiego. Według Aktualizacji wstępnej oceny stanu środowiska wód morskich realizowanej w ramach strategii morskiej, opracowanej przez właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska zgodnie z art. 151 ust 1 Prawa wodnego, jedynie stan wód otwartych Basenu Bornholmskiego odpowiada stanowi dobremu, a zły stan środowiska występuje w wodach otwartych Zatoki Gdańskiej i wodach Zalewu Wiślanego.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Aktualizacja Programu ochrony wód morskich została opracowana w oparciu o uprzednio przygotowane w cyklu planistycznym RDSM dokumenty planistyczne, w których kluczową kwestię stanowiła wstępna ocena środowiska wód morskich oraz określone w oparciu o tę ocenę zaktualizowane cele środowiskowe, do których osiągnięcia lub utrzymania kraje członkowskie zobowiązane są do 2020 r.

aPOWM, zgodnie w art. 159 ust. 1 ustawy Prawo wodne, określa m.in.:

- działania podstawowe niezbędne do osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu środowiska wód morskich (w tym działania prawne, administracyjne, ekonomiczne, edukacyjne i kontrolne);
- działania doraźne;
- analizę wpływu działań podstawowych i działań doraźnych na wody pozostające poza obszarem wód morskich w celu zminimalizowania zagrożeń i, jeśli jest to możliwe, uzyskanie pozytywnego wpływu na te wody;
- sposób podejmowania działań podstawowych i działań doraźnych oraz stopień w jakim przyczyniają się one do osiągnięcia celów środowiskowych dla wód morskich.

Mając na uwadze określone cele środowiskowe, zidentyfikowano szereg działań istniejących, oddziałujących na realizację celów. Zinventaryzowano także działania już zaplanowane w innych dokumentach planistycznych oraz zaproponowano środki prawne, administracyjne, kontrolne, ekonomiczne, edukacyjne oraz techniczne. Działania te, stosownie do swojego charakteru i zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, regulują intensywność działalności człowieka, dozwolony stopień zakłóceń w ekosystemach morskich, lokalizację oraz terminy realizacji planowanych przedsięwzięć, przyczyniają się do identyfikacji zanieczyszczeń wód morskich i służą przywróceniu poprzedniego stanu naruszonych elementów ekosystemów morskich. Uwzględniono również działania o charakterze bodźców ekonomicznych, zachęcające użytkowników ekosystemów morskich do zachowań pozwalających na osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu środowiska wód morskich, a tym samym zapewniające wszystkim zainteresowanym udział w osiągnięciu dobrego stanu środowiska wód morskich oraz przyczyniające się do wzrostu świadomości społecznej w zakresie osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu środowiska wód morskich. Łącznie zaproponowano 59 działań, zidentyfikowanych w celu zmniejszenia luki pomiędzy aktualnym stanem wód morskich po wdrożeniu istniejących i planowanych do wdrożenia działań a dobrym stanem środowiska GES (Good Environmental Status), przeprowadzono także analizę ich kosztów i korzyści.

Wiele z proponowanych działań jest sprzężonych ze sobą, w związku z czym przy ich realizacji można się spodziewać efektów synergicznych. Z drugiej strony, ponieważ wyróżnione w dokumencie cechy ekosystemów morskich są na różne sposoby ze sobą powiązane, znaczna część działań będzie skutkowała poprawą nie jednej, ale większej liczby cech.

Przyjęcie aPOWM w drodze rozporządzenia stanowi wykonanie obligatoryjnego upoważnienia ustawowego o którym mowa w art. 161 ust. 11 ustawy Prawo wodne, dotyczącego konieczności przyjęcia aPOWM w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Oczekiwanym efektem będzie wdrożenie programu działań służących do osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu ekologicznego środowiska morskiego.

Nie jest możliwe osiągnięcie celów za pomocą innych środków, ze względu na obligatoryjne upoważnienie ustawowe do wydania rozporządzenia.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej (UE) zostały zobowiązane do wykonania przepisów RDSM. Szczegółowe rozwiązania, co do formy wykonania tych przepisów są zależne od systemów prawnych w poszczególnych państwach. Same programy różnią się pomiędzy sobą środkami ze względu na nieporównywalne ze sobą działania związane z charakterystyką mórz (Morze Czarne, Morze Śródziemne, Morze Północne). Kluczowa jest jednak koordynacja działań w ramach tzw. regionalnych konwencji morskich. W przypadku Polski aPOWM opiera się, poza dyrektywą, przede wszystkim na rekomendacjach i pracach prowadzonych w ramach Komisji Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku (HELCOM) przez grupy robocze, w których udział biorą również przedstawiciele Polski.

W związku z tym działania zaproponowane są zbieżne z działaniami innych Państw – Stron Konwencji Helsińskiej i wynikają ze wspólnych prac w tym obszarze.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej	1	aPOWM	Działania analityczno-administracyjne (przygotowywanie planów oraz innych dokumentów związanych z wdrażaniem aPOWM). Działania edukacyjne dla różnych grup interesariuszy wskazanych w POWM oraz promocja tych działań. Przygotowanie sprawozdawczości w zakresie wdrażania aPOWM.
Minister właściwy do spraw środowiska	1	aPOWM	
Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej	1	aPOWM	
Minister właściwy do spraw rybołówstwa	1	aPOWM	
Minister właściwy do spraw rolnictwa i rozwoju wsi	1	aPOWM	
Minister właściwy do spraw administracji publicznej	1	aPOWM	Realizacja przypisanych działań opisanych w aPOWM
Minister Obrony Narodowej	1	aPOWM	Realizacja zadań z zakresu raportowania opisanego w aPOWM.
Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	1	aPOWM	Działania analityczno-administracyjne

			(przygotowywanie planów oraz innych dokumentów związanych z wdrażaniem aPOWM). Realizacja zadań z zakresu monitorowania stanu siedlisk. Przygotowanie sprawozdawczości w zakresie wdrażania aPOWM.
Główny urząd statystyczny	1	aPOWM	Monitoring w zakresie efektów wdrażania aPOWM.
Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska.	16	aPOWM	Realizacja zadań z zakresu kontroli działalności portów. Przygotowanie sprawozdawczości w zakresie wdrażania aPOWM.
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	1	aPOWM	Działania analityczno-administracyjne (przygotowywanie planów oraz innych dokumentów związanych z wdrażaniem aPOWM). Realizacja przypisanych działań opisanych w aPOWM.
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	16	aPOWM	Realizacja monitoringu efektów działań oraz jako podmiot odpowiedzialny, realizacja zadań wskazanych dla RDOŚ w aPOWM.
Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie - Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej	1	aPOWM	Działania analityczno-administracyjne (przygotowywanie planów oraz innych dokumentów związanych z wdrażaniem aPOWM). Monitoring i sprawozdawczość w zakresie wdrażania aPOWM.
Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie - Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej	11	aPOWM	Działania analityczno-administracyjne (współpraca przy przygotowywaniu planów oraz innych dokumentów związanych z wdrażaniem aPOWM). Realizacja przypisanych działań opisanych w aPOWM. Monitoring i sprawozdawczość w zakresie wdrażania aPOWM.
Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe	1	aPOWM	Działania analityczno-administracyjne (współpraca przy przygotowywaniu planów oraz innych dokumentów związanych z wdrażaniem aPOWM).
Instytut Ochrony Środowiska. Państwowy Instytut Badawczy	1	aPOWM	Realizacja przypisanych działań opisanych w aPOWM.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	1	aPOWM	Potencjalne źródło współfinansowania części działań opisanych w aPOWM.
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	1	aPOWM	Potencjalne źródło współfinansowania części działań opisanych w aPOWM. Realizacja przypisanych działań opisanych w aPOWM.
Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	16	aPOWM	Potencjalne źródło współfinansowania części działań opisanych w aPOWM. Monitoring efektów wdrażania działań opisanych w aPOWM.
Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	1	aPOWM	Potencjalne źródło współfinansowania części działań opisanych w aPOWM.
Urzędy Morskie	2	aPOWM	Działania analityczno-administracyjne oraz kontrolne (współpraca przy wdrażaniu niektórych działań wskazanych w aPOWM). Realizacja przypisanych działań opisanych w aPOWM w tym realizacja zadań z zakresu monitorowania stanu siedlisk. Przygotowanie sprawozdawczości w zakresie wdrażania aPOWM.
Morski Instytut Rybacki	1	aPOWM	Realizacja przypisanych działań opisanych w aPOWM.
Stowarzyszenia Rybackie	62	http://www.ngo.pl/	
Rejonowe Zarządy Infrastruktury (Gdynia i Szczecin)	2	aPOWM	Realizacja zadań przewidzianych w aPOWM w zakresie infrastruktury.
Zarządy Portów	4	aPOWM	Realizacja zadań przewidzianych w aPOWM w zakresie portów.
Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa	1	aPOWM	Realizacja zadań przewidzianych w aPOWM.
Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego	16	aPOWM	Realizacja zadań przewidzianych w aPOWM w zakresie doradztwa rolniczego.
Marszałkowie województw	16	aPOWM	Działania analityczno-administracyjne (współpraca przy przygotowywaniu planów oraz innych dokumentów związanych z wdrażaniem aPOWM). Realizacja monitoringu zadań przewidzianych w aPOWM.
Wojewodowie	16	aPOWM	
Gminy (nadmorskie)	55	Eurostat	Realizacja zadań przewidzianych w aPOWM.
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	1	aPOWM	Działania analityczno-administracyjne (współpraca przy przygotowywaniu planów oraz innych dokumentów związanych z wdrażaniem aPOWM).

			Realizacja monitoringu zadań przewidzianych w aPOWM
Inspektorat Państwa Bandery i odpowiednie organy inspekcyjne	3	aPOWM	Realizacja monitoringu zadań przewidzianych w aPOWM
Główny Inspektorat Rybołówstwa Morskiego	3	aPOWM	Realizacja monitoringu oraz zadań przewidzianych w aPOWM
Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza	1	aPOWM	Realizacja monitoringu zadań przewidzianych w aPOWM
Zakłady azotowe w Puławach, Tarnowie, Chorzowie, Kędzierzynie i Włocławku	5	aPOWM	Realizacja zadań przewidzianych w aPOWM.
Centrum Doradztwa Rolniczego	1	aPOWM	
Słowiński park narodowy, Woliński park narodowy, park krajobrazowy Mierzeja Wiślana, nadmorski park krajobrazowy	4	aPOWM	

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z art. 161 ust 1 ustawy Prawo wodne aPOWM został przygotowany przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, a następnie na podstawie art. 161 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne został przekazany ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej. Następnie zgodnie z art. 161 ust. 6 ustawy Prawo wodne zapewniono możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.) (tzw. ustawa OOS). W terminie od 5 lipca 2021 r. do 5 października 2021 r. na stronie <https://chronmorze.eu/> opublikowano projekt aPOWM wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz elektronicznym formularzem, umożliwiając ich konsultowanie, opiniowanie oraz zgłaszanie do nich uwag. Dokumenty zostały udostępnione również w siedzibie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz Ministerstwa Infrastruktury. Zawiadomienia o prowadzonych konsultacjach zostały wywieszone w siedzibach Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej w Gdańsku i Szczecinie. W dniach 5 października, 31 sierpnia oraz 9 lipca 2021 r. odbyły się konferencje tematyczne, podczas których uczestnicy mogli składać uwagi do dokumentów oraz zadawać pytania. Łącznie w procesie konsultacji społecznych złożonych zostało 188 uwag i wniosków. Ze zgłoszonych uwag i wniosków uwzględniono 121 uwag, częściowo uwzględniono 11, nie uwzględniono 35, a wyjaśniono 21. Najwięcej uwag i wniosków otrzymano od organizacji pozarządowych (160), m.in. Fundacji WWF Polska i Marine Stewardship Council. Otrzymano również 13 uwag i wniosków od Urzędu Morskiego w Gdyni i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego. Pozostała część uwag i wniosków (14) została złożona przez osoby prywatne. Zaakceptowane ostatecznie przez Ministerstwo Infrastruktury wyniki konsultacji zostały opublikowane na stronie ministerstwa. Umieszczono je także na stronie internetowej projektu www.chronmorze.eu. Ostateczna wersja raportu z konsultacji społecznych została przygotowana 22 czerwca 2022 r.

Zgodnie z art. 161 ust. 8. Prawa wodnego – aPOWM, podlegał procesowi uzgodnienia z członkami Rady Ministrów. W związku z powyższym w dniach 10 maja – 22 sierpnia 2022 r. odbyły się uzgodnienia dokumentu. W trakcie uzgodnień uwagi zgłosiły następujące jednostki: Rządowe Centrum Legislacji, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Aktywów Państwowych, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy oraz Ministerstwo Infrastruktury. W dniu 22 sierpnia 2022 r. aPOWM został ostatecznie uzgodniony z członkami Rady Ministrów, a następnie, w dniu 7 września 2022 r. został przekazany do Komisji Europejskiej zgodnie z art. 161 ust. 9 Prawa wodnego. Zgodnie z art. 161 ust. 10 Prawa wodnego program ochrony wód morskich jest przyjmowany, jeżeli w terminie 6 miesięcy od dnia przedłożenia jego projektu Komisja Europejska nie odrzuci projektu programu ochrony wód morskich. Termin złożenia uwag przez Komisję Europejską minął więc 7 marca i do tego czasu nie zostały zgłoszone żadne uwagi merytoryczne do aPOWM.

Obecnie, zgodnie z art. 161 ust. 11 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne trwa procedura przyjęcia aPOWM w drodze rozporządzenia Rady Ministrów.

Wobec powyższego, projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przyjęcia aPOWM morskich zostanie:

- 1) zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248);

- 2) przekazany do zaopiniowania zgodnie z przepisami uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348);
- 3) przekazany do konsultacji publicznych zgodnie z § 36 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów, m.in. do:
- WWF Polska,
 - Klubowi Przyrodników,
 - Organizacji Producentów „Polski Karp”,
 - Federacji Gospodarki Żywnościowej RP,
 - Instytutowi Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy,
 - Instytutowi Technologiczno-Przyrodniczemu – Państwowy Instytut Badawczy,
 - Komitetowi Gospodarki Wodnej PAN,
 - Państwowej Radzie Ochrony Przyrody,
 - Instytutowi na Rzecz Ekorozwoju,
 - Koalicji Ratujmy Rzeki,
 - Polskiemu Klubowi Ekologicznemu,
 - Fundacji Sendzimira,
 - Krajowemu Forum Spółek Wodnych,
 - Polskiemu Stowarzyszeniu Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP”.

Z uwagi na zakres projektu, który nie dotyczy praw i interesów związków pracodawców oraz zadań związków zawodowych, projekt nie będzie podlegał opiniowaniu reprezentatywnych organizacji pracodawców i związków zawodowych. Projekt nie dotyczy także spraw, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.).

Projekt nie podlega opiniowaniu, konsultacji ani uzgodnieniom z organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym z Europejskim Bankiem Centralnym.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2023 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	162	86	353	11	1	0	0	0	0	0	0	613
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Potencjalnymi źródłami współfinansowania działań wynikających z aPOWM będą środki Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” 2014-2020, Europejskie (np. Europejski Fundusz Morski i Rybacki, PO Infrastruktura i Środowisko, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 i/lub jego następcy, PO Wiedza Edukacja Rozwój), własne, budżetu państwa, budżetu wojewodów, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Krajowego Programu Odbudowy (Komponent B), Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Programu Life, Funduszy Norweskich, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 - 2020 i jego następcy, Ministerstwa Obrony Narodowej.
---------------------	---

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	aPOWM zgodnie z ustawą Prawo wodne oraz RDSM powinien obowiązywać przez 6 lat tj. do roku 2028 zgodnie z cyklem wdrażania RDSM. Tak też zostały zaplanowane działania i ich koszty. Tym samym nie ma możliwości określenia skutków na 10 lat. Koszty realizacji projektu oszacowano na około 23 mld zł Większość kosztów obejmuje długoterminowe zadanie opracowania strategii redukcji biogenów (20 mld zł). Oszacowane wstępnie w ramach prac nad aPOWM koszty wdrożenia strategii wskazują na to, że obecnie dostępne instrumenty finansowe, w tym środki w dyspozycji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, systemu doradztwa rolniczego, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, programów Interreg na lata 2021-2027 czy Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 w jego obecnym kształcie będą niewystarczające oraz będzie konieczna istotna korekta priorytetów w zakresie wydatkowania środków krajowych i unijnych, będących w dyspozycji m.in. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarczo Wodami oraz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W strategii zostaną w związku z tym przedstawione stosowne propozycje, do uwzględnienia w perspektywie budżetowej na lata 2028-2034 i w dalszych perspektywach budżetowych. Na pozostałą kwotę 3 mld istnieje możliwość finansowania z budżetu UE (Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FENIKS), Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Program Operacyjny "Rybnictwo i Morze"), środków pochodzących z funduszy norweskich i EOG i inne. Z uwagi na sytuację finansów publicznych niezbędne jest zapewnienie finansowania zadań związanych z wdrożeniem aPOWM bez zwiększenia wydatków z budżetu państwa. Część działań jest już realizowana w oparciu o inne dokumenty przyjęte przez Radę Ministrów. Działania te wynikają z umów i konwencji międzynarodowych których stroną jest RP, rozporządzeń i dyrektyw UE oraz przyjętych wcześniej aktów prawa krajowego. <u>Działania dla których wskazane zostało finansowanie</u> – należy pamiętać, że w dużej ilości działań zostały podane zróżnicowane formy finansowania, więc wiele podanych działań może zostać finansowane z wielu źródeł. Działania dla których wskazano finansowanie ze środków Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze” 2014-2020 wpisują się w następujące priorytety przedmiotowego Programu: BALPL-M005, BALPL-M048, BALPL-M051, N_11 Działania dla których wskazano finansowanie ze środków Europejskich (np. Europejski Fundusz Morski i Rybnictwa): BALPL-M002, BALPL-M048 Działania dla których wskazano finansowanie ze środków własnych: BAPL_17, BAPL_20, BAPL_21, BAPL_25, BAPL_35, N_31, N_34 Działania dla których wskazano finansowanie z budżetu państwa: BALPL-M025, BALPL-M037, BALPL-M038, BALPL-M041, N_7, N_2, N_20_21_23, N_14, N_15_16, N_29, N_32, N_33, N_31 Działania dla których wskazano finansowanie z budżetu wojewodów: BALPL-M001 Działania dla których wskazano finansowanie ze środków Europejskich (np. PO Infrastruktura i Środowisko): BALPL-M027, BALPL-M038, N_4, N_5, N_34 Działania dla których wskazano finansowanie ze środków NFOŚiGW: BALPL-M001, BALPL-M004, BALPL-M009, BALPL-M023, BALPL-M026, N_39, N_36, N_26, N_20_21_23, N_38, N_1, N_4, N_5, N_6, N_12, N_13, N_14, N_15_16, N_19, N_28, N_30, N_31 Działania dla których wskazano finansowanie ze środków WFOŚiGW: BALPL-M001, BALPL-M026, N_39, N_7, N_38, N_5, N_15_16, N_34 Działania dla których wskazano finansowanie ze środków Europejskich: BALPL-M004 Działania dla których wskazano finansowanie ze środków Ministerstwa Klimatu i Środowiska:
--	--

BALPL-M009

Działania dla których wskazano finansowanie ze środków Europejskich (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 i/lub jego następca):

BALPL-M026

Działania dla których wskazano finansowanie ze środków Krajowego Programu Odbudowy, Komponent B:

BALPL-M034

Działania dla których wskazano finansowanie ze środków Europejskich (PO Wiedza Edukacja Rozwój):

BALPL-M055

Działania dla których wskazano finansowanie ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju:

N_39, N_18, N_25, N_27

Działania dla których wskazano finansowanie ze środków Programu Life:

N_39

Działania dla których wskazano finansowanie ze środków Europejskich:

N_8, N_29, N_37

Działania dla których wskazano finansowanie ze środków Funduszy Norweskich:

N_12, N_13

Działania dla których wskazano finansowanie ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 - 2020 i jego następca:

N_22

Działania dla których wskazano finansowanie ze środków Ministerstwa Obrony Narodowej:

N_37

Ustalenie kosztów działań wskazanych w aktualizacji Programu ochrony wód morskich:

Zgodnie z art. 161 ust. 3 Prawa wodnego ministrowie współtworzący aPOWM przekazują Wodom Polskim swoje propozycje rodzaju działań (prawne, administracyjne, ekonomiczne, edukacyjne, kontrolne), sposób ich wdrożenia oraz koszty i korzyści z nich wynikające. W związku z tym część kosztów aPOWM została oszacowana przez inne ministerstwa. W przypadku działań związanych z promocją oraz edukacją, szacunkowa wartość została określona na podstawie dostępnych publicznie cenników, a także doświadczeń Wód Polskich w prowadzeniu podobnych działań.

Określone działania zostały poddane analizie kosztów – korzyści ilościowej i jakościowej, celem potwierdzenia zasadności ich realizacji.

Koszty związane z realizacją aPOWM, które są ponoszone ze względu na przyjęcie przez Radę Ministrów innych dokumentów:

Należy pamiętać, że część działań odnoszących się do poprawy stanu Morza Bałtyckiego zawarta w aPOWM została już przyjęta w ramach innych dokumentów rządowych:

Analizie kosztów i korzyści nie poddano 18 działań o charakterze opracowań studialnych, badawczo-monitoringowych, analityczno-prawnych oraz działań administracyjnych, ponieważ ich efekt będzie znany dopiero po ich wdrożeniu, tak więc obecnie nie jest możliwy szacunek ich efektywności kosztowej, ale tam gdzie to możliwe oszacowano koszty wdrożenia.

Inne dokumenty mające wpływ na realizację aPOWM:

1. Umowa Partnerstwa zaakceptowana przez Komisję Europejską 23 maja 2014 r. z późn. zmianami (dotyczącą wykorzystania funduszy strukturalnych i inwestycyjnych UE na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w latach 2014-2020).
2. Przyjęta 5 maja 2022 r. przez Radę Ministrów VI aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Koszty planowanych inwestycji w zakresie gospodarki ściekowej oszacowano na kwotę 28,7 mld zł. Koszty te będą ponoszone przez jednostki samorządu terytorialnego przy wsparciu ze środków UE Narodowego Funduszu Ochrony

Środki UE dostępne na finansowanie działań zawartych w programie:

Środki pochodzące z budżetu Wieloletnich Ram Finansowych 2021–2027, zwane dalej „WRF”, w tym:

Zgodnie z przyjętą przez Radę Ministrów Umową Partnerstwa (przyjętą 30 czerwca 2022 r.), środki pochodzące z budżetu WRF będą wspierały działania związane ze Strategią UE dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB), w której określono działania w ramach Celu 1 Ocalenie morza oraz wskazano, że środki pochodzące z budżetu na lata 2021–2027 będą wspierały działania na rzecz poprawy stanu (tab. 24 Komplementarność Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego i Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych, s.226).

Środki dostępne w ramach regionalnych programów operacyjnych (większość działań będzie realizowana na terenie całego kraju).

Zgodnie z Umową Partnerstwa w ramach celu tematycznego 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami przeznaczono alokację w wysokości 2,8 mln euro ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ramach tego celu tematycznego dofinansowanie otrzymają przede wszystkim działania związane z gospodarką wodno-ściekową a także ochroną różnorodności biologicznej w tym w środowisku morskim.

W ramach Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS 2021-2027) dostępna alokacja wynosi 3,1 mld euro ze środków Funduszu Spójności, w tym w ramach tego działania możliwe jest uzyskanie finansowania na działania związane z kanalizacją deszczową.

W ramach Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2021-2027 dostępna dla Polski kwota wynosi 732 mln euro. W ramach tego programu możliwa jest realizacja zadań m.in. z zakresu promowania zrównoważonego, innowacyjnego i konkurencyjnego rybołówstwa, wspierania wdrażania Wspólnej Polityki Rybołówstwa oraz zintegrowanej polityki morskiej.

Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej:

„Program Interreg Region Morza Bałtyckiego” na lata 2021-2027 działania w ramach Priorytetu 1 „Innowacyjne społeczeństwo” oraz 2. „Społeczeństwo korzystające z zasobów wody”. Zgodnie z treścią przyjętego programu w ramach priorytetu zachęca się do wykorzystania istniejących osiągnięć w tym zakresie, aby osiągnąć postęp w implementacji wspólnych priorytetów środowiskowych uzgodnionych w ramach Strategii Morskiej oraz Ramowej Dyrektywy Wodnej. Całkowity budżet programu to 251 mln euro.

„Program Interreg Południowy Bałtyk” na lata 2021-2027. W Polsce obowiązują podregiony: miasto Szczecin, szczeciński, stargardzki, koszaliński, słupski, starogardzki, szczecinecko-pyrzycki, gdański, trójmiejski i elbląski. W ramach osi priorytetowej przewidziano działanie 2.2 dotyczące promowania zwiększenia wykorzystania zielonych technologii celem obniżenia przedostawania się do środowiska morskiego zanieczyszczeń w obszarze Bałtyku Południowego oraz działania 3.3 Poprawa jakości i równowagi środowiskowej usług transportowych w rejonie Morza Bałtyckiego. Całkowity budżet programu wynosi 83 mln euro.

Środki pochodzące z budżetu środków funduszy norweskich i EOG na lata 2014-2021. Zgodnie z podpisanym 6 maja 2016 r. porozumieniem pomiędzy Islandią, Lichtensteinem, Norwegią a Unią Europejską w sektorze środowiska będą przede wszystkim wspierane działania związane ze zmianami klimatu, wsparcie będą mogły również uzyskać projekty z zakresu innowacji, badań i edukacji.

Programy zarządzane bezpośrednio przez Komisję Europejską:

Do realizacji celów tej polityki będą mogły przyczyniać się także programy zarządzane bezpośrednio przez Komisję Europejską: Program Horyzont Europa przyjęty rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013.

Program LIFE - zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/783 z dnia 29 kwietnia 2021 r., ustanawiające Program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) i uchylające rozporządzenie (UE) nr 1293/2013.

	Dla 18 działań ze względu na obiektywne przesłanki i brak wiedzy nie można ustalić korzyści wyrażonych w tzw. cenach dualnych, mających na celu zastąpienie cen rynkowych i wyrażenie efektów w wartościach pieniężnych. Z kolei dla działań, dla których można oszacować zarówno koszty wdrożenia jak również korzyści wyrażone w tzw. cenach dualnych przeprowadzono analizę ilościową – 10 działań. Należy również mieć na uwadze, że realizacja wydatków będzie dokonywana w ramach limitu wydatków właściwego dysponenta części budżetowej przewidzianego corocznie w ustawie budżetowej.	
--	--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców raz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie(0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2017 r.)	duże przedsiębiorstwa	-	-	-	-	-	-	-
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-	-	-	-	-	-	-
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-	-	-	-	-	-	-
		Trudno jest oszacować wpływ realizacji działań na przedsiębiorstwa z uwagi na to, że większość działań będzie miała charakter regulacyjny. Jednak prawdopodobne jest, że część tych działań będzie mogła być realizowana przez te podmioty.						
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak wpływu						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak wpływu						
	wpływ na sytuację osób niepełnosprawnych oraz osób starszych	Brak wpływu						
	rolnicy (realizacja dyrektywy azotanowej)	Działanie N_20_21_23 – Opracowanie "Strategii redukcji biogenów": W strategii przedstawione zostaną odpowiadające aktualnemu zaawansowaniu technologicznemu rozwiązania prawno-finansowe gwarantujące wzrost stopnia redukcji fosforu w oczyszczalniach ścieków. Rozwiązania te zostaną poparte stosownymi analizami wykonalności prawnej, technicznej i finansowej. Ponadto, w ramach strategii przeprowadzona zostanie szczegółowa analiza dotycząca ładunków biogenów odprowadzanych do wód z akwakultury i, o ile okaże się to uzasadnione, zostaną zaproponowane działania redukujące te ładunki. Nieodzownym elementem strategii będzie przedstawienie kosztów jej wdrażania. W celu ich oszacowania, w ramach strategii należy sporządzić szacunkowe bilanse biogenów dla zlewni poszczególnych jcwp oraz opracować realistyczne warianty wdrażania, oparte na różnych miksach potencjalnych działań krajowych i lokalnych. Zakłada się, że strategia będzie uwzględniała wdrożenie zasady „zanieczyszczający płaci” w odniesieniu do rolnictwa, ponieważ wieloletnie doświadczenia polskie i zagraniczne wskazują jednoznacznie, że bez tego rodzaju bodźca ekonomicznego uzyskanie wystarczającej reakcji podmiotów odpowiedzialnych za szkody w środowisku będzie bardzo trudne lub wręcz niewykonalne. W ramach strategii szereg wariantów realizacji zasady „zanieczyszczający płaci” zostanie przeanalizowany pod kątem wykonalności prawnej, technicznej i ekonomicznej, a do realizacji zostanie wskazany wariant optymalny. Strategia będzie obejmować także działania miękkie, sprzyjające ochronie wód przed eutrofizacją. Działania te mogą dotyczyć m.in. edukacji, wzmocnienia współpracy międzysektorowej, usprawnienia obiegu informacji między interesariuszami, czy poszukiwania atrakcyjnych rynkowo rozwiązań. Podczas prac nad strategią należy uwzględnić etap konsultacji publicznych i podejmować działania w kierunku zwiększenia partycypacji społecznej i akceptacji proponowanych działań, w szczególności poprzez publiczną dyskusję z zainteresowanymi, w tym rolnikami, przedstawicielami nauki i organizacjami						

		ekologicznymi. Z drugiej strony, wobec znikomej świadomości społeczeństwa na temat skali problemu eutrofizacji, obecnie powodowanej głównie przez działalność rolniczą, pracom nad strategią powinna towarzyszyć silna kampania medialna. Zakłada się, że strategia zostanie ostatecznie przyjęta w formie uchwały Rady Ministrów, zobowiązującej stosowne organy do podjęcia określonych działań, w tym prac legislacyjnych.
	Operatorzy oczyszczalni ścieków	Działanie N_15_16 – „Analiza możliwości zwiększenia stopnia usuwania fosforu w oczyszczalniach ścieków: Działanie polega na przeprowadzeniu szczegółowej analizy kosztów i skutków techniczno-ekonomicznych zwiększenia wymagań w zakresie redukcji fosforu w oczyszczalniach ścieków oraz na opracowaniu założeń do stosownej zmiany rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. poz. 1311). Przeanalizowane zostanie również rozwiązanie polegające na zmianie systemu naliczania opłat za odprowadzanie ścieków w taki sposób, by w typowej oczyszczalni komunalnej o wielkości opłat decydowały nie BZT5 czy zawiesina ogólna, jak to ma miejsce dotychczas, ale fosfor lub ewentualnie azot. Opracowane zostaną założenia zmian prawnych umożliwiających wdrożenie tego rozwiązania. Wstępne szacunki wskazują na to, że poprzez chemiczne strącanie powszechnie dostępnymi koagulantami możliwe byłoby zmniejszenie ładunku fosforu z oczyszczalni ścieków o około 1100 ton P rocznie.
	Zarządy portów morskich	Działanie N_35 – „Zharmonizowanie działań portów”: Monitorowanie i egzekwowanie przepisów powinno być ułatwione przez system oparty na elektronicznym raportowaniu i wymianie informacji. W tym celu system informacji i monitorowania ustanowiony dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/883 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie portowych urządzeń do odbioru odpadów ze statków, zmieniającą dyrektywę 2010/65/UE i uchylającą dyrektywę 2000/59/WE (Dz. Urz. UE L 151 z 07.06.2019, str. 116) zaleca się rozwijanie i usprawnianie elektronicznego systemu wymiany danych w oparciu o doświadczenie i infrastrukturę jak największej ilości portów w obrębie morza. Wzajemna komunikacja pomiędzy zarządami portów powinna doprowadzić do usprawnienia systemu odbioru odpadów ze statków. Optymalizacja organizacyjna obejmująca wymianę informacji o bieżącej dostępności infrastruktury portowej w zakresie odbioru odpadów ze statków. Wykorzystanie istniejących narzędzi i systemów komunikacji. Zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/883 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie portowych urządzeń do odbioru odpadów ze statków, zmieniającą dyrektywę 2010/65/UE i uchylającą dyrektywę 2000/59/WE w przypadkach, w których trudno jest ustalić, czy w portach poza Unią dostępne są odpowiednie portowe urządzenia do odbioru odpadów, zasadnicze znaczenie ma, aby właściwy organ szczegółowo rozważyć zastosowanie wyłączenia. Istotną kwestią jest zapewnienie przez porty niezbędnej infrastruktury do odbioru odpadów ze statków oraz wymiana informacji pomiędzy poszczególnymi portami i armatorami mająca na celu ułatwienie przyjęcia odpadów wytwarzanych na statkach w portach pośrednich i docelowych.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Przyjęcie aktualizacji Programu ochrony wód morskich w drodze rozporządzenia Rady Ministrów będzie miało istotny wpływ na poprawę stanu środowiska wód morskich, a także jakości życia obywateli. Przede wszystkim w perspektywie długookresowej realizacja programu przyczyni się do polepszenia jakości stanu wód w Bałtyku, co przełoży się na dalszą możliwość rozwoju gospodarki zależnej od morza (zwłaszcza rybołówstwo, turystyka).	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE(szczególý w odwróconej tabeli zgodności).		☐ tak ☒ nie ☐ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
Komentarz: Kontynuowanie Programu i realizacja jego postanowień będzie prowadziła do zwiększenia obowiązków po stronie interesariuszy – niemniej jednak tylko mała część zadań będzie miała charakter nowych zadań, większość zadań zawartych w aPOWM będzie realizowała zobowiązania wynikające z wcześniej przyjętych dokumentów. Konieczny będzie również dodatkowy nakład pracy ze strony administracji związany z koniecznością opracowania dokumentów oraz zmian w rozporządzeniach.			
9. Wpływ na rynek pracy			
Postulowane regulacje nie będą miały znaczącego wpływu na rynek pracy. W zależności od podjętych działań (ich zakresu) i możliwości finansowych – głównie sfery publicznej – postulowane regulacje mogą zwiększyć zatrudnienie w zakresie konieczności zwiększonego monitoringu oraz kontroli wprowadzonych regulacji.			
10. Wpływ na pozostałe obszary			
☒ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe		☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	
		☐ informatyzacja ☐ zdrowie	
Omówienie wpływu	Rozporządzenie przyczyni się w sposób bezpośredni do poprawy stanu środowiska wód morskich, ponieważ wskazane w dokumencie działania mają pomóc w osiągnięciu głównego celu RDSM, jakim jest osiągnięcie dobrego stanu środowiska wód morskich.		
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego			
Planuje się, że aPOWM zostanie przyjęty w drodze rozporządzenia Rady Ministrów w III kwartale 2023 r. aPOWM posiada program działań, który powinien zostać zrealizowany do 2028 r. Niektóre zadania (takie jak opracowanie strategii redukcji biogenów) ze względu na ogromne koszty realizacji oraz rozpiętość czasową celów są do osiągnięcia również w celach średnioterminowych (do osiągnięcia w okresie 2030-2036) lub też w celach długoterminowych (do osiągnięcia po 2036 r.)			
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?			
Jednym z elementów ewaluacji jest kontrola realizacji zaplanowanych działań. W działaniach przypisane są odpowiedzialności oraz monitoringi efektów przeprowadzanych zadań. Dodatkowo wyznaczone są podmioty, które sprawozdają się z aPOWM. Program podlega przeglądowi co 6 lat oraz w razie potrzeby aktualizacji, która dotyczy m.in. działań zaplanowanych do realizacji i wtedy robione jest podsumowanie wszystkich działań. Zgodnie z art. 161 ust 14 Prawa wodnego robione jest również sprawozdanie o postępach we wdrażaniu programu ochrony wód morskich. Sprawozdanie jest przedkładane w terminie 3 lat od dnia przyjęcia programu ochrony wód morskich, a następnie po każdej aktualizacji tego programu.			
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)			
Nie dotyczy.			